

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM
OCENIANIA**
z Wiedzy o społeczeństwie

rok szkolny 2023 / 2024

Nauczyciel uczący:
mgr Barbara Cieślak-Kurek

W nauczaniu wykorzystywany jest podręcznik:

Dziś i jutro. Podręcznik do wiedzy o społeczeństwie dla szkoły podstawowej. Iwona Janicka, Arkadiusz Janicki, Aleksandra Kucia – Maćkowska, Tomasz Maćkowski.

I. Ogólne zasady oceniania uczniów:

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę.
2. Na początku każdego roku szkolnego uczniowie i rodzice zapoznają się z:
 - a) wymaganiami edukacyjnymi niezbędnymi do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych,
 - b) sposobami sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
 - c) zasadami poprawiania bieżących ocen,
 - d) warunkami oraz trybem uzyskiwania wyższej, niż przewidywana, rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych.
3. Nauczyciel stosuje zasadę systematycznego i bieżącego oceniania.
4. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.
5. Nauczyciel jest zobowiązany do informowania ucznia o każdej ocenie bieżącej, którą wpisuje do dziennika.
6. Ocenianiu bieżącemu podlegają następujące formy aktywności ucznia: pisemne prace klasowe (sprawdziany, testy), kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe, praca ucznia na lekcji (indywidualna i zespołowa), prace dodatkowe oraz szczególne osiągnięcia w konkursach.
7. Podstawą do wystawienia oceny klasyfikacyjnej śródrocznej i rocznej jest średnia ważona uzyskanych ocen bieżących. Każda ocena ma ustaloną wagę (od 1 do 10), która zależy od formy ocenianej aktywności ucznia.
8. Przy ustaleniu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel bierze pod uwagę progi średniej ważonej:
 - niedostateczny $\leq 1,74$
 - $1,75 \leq$ dopuszczający $\leq 2,64$
 - $2,65 \leq$ dostateczny $\leq 3,64$
 - $3,65 \leq$ dobry $\leq 4,64$
 - $4,65 \leq$ bardzo dobry $\leq 5,49$
 - $5,50 \leq$ celujący

A) prace klasowe (sprawdziany)

- przeprowadza się w formie pisemnej, a ich celem jest sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia z danego działu lub większej partii materiału.
- prace klasowe są obowiązkowe dla ucznia. W przypadku choroby uczeń ma obowiązek zaliczyć pracę klasową (sprawdzian) w terminie uzgodnionym z nauczycielem na zajęciach dodatkowych.

- nauczyciel ma obowiązek poinformować uczniów o terminie i zakresie tematycznym pracy klasowej (sprawdzianu) z tygodniowym wyprzedzeniem.
- nauczyciel powinien wpisać swój termin w dzienniku lekcyjnym. Uczniowie zapisują termin sprawdzianu w zeszytach.
- każdą pracę klasową poprzedza jedna lekcja powtórzeniowa, na której nauczyciel zwraca uwagę uczniom na najważniejsze zagadnienia z danego działu.
- korzystanie z niedozwolonych Źródeł w czasie prac pisemnych, stwierdzone przez nauczyciela, równa się ocenie niedostatecznej.
- nauczyciel jest zobowiązany oddać i omówić sprawdzone prace w ciągu dwóch tygodni. Ocenione prace klasowe uczeń i jego rodzice otrzymują do wglądu na czas określony przez nauczyciela. ~~Nieoddanie podpisanej przez rodziców pracy klasowej w wyznaczonym terminie jest traktowane jako brak zadania domowego – może skutkować oceną niedostateczną.~~
- prace klasowe (sprawdziany) przechowuje nauczyciel danego przedmiotu do końca roku szkolnego.

B) kartkówki

- rodzice mają prawo wglądu do prac klasowych (sprawdzianów) swojego dziecka.
- jako kartkówki sprawdzana może też być bieżąca znajomość wydarzeń w Polsce i na świecie.
- kartkówki są obowiązkowe i obejmują zakresem 3 ostatnie tematy lekcyjne. Sprawdzają wiedzę bieżącą.
- nauczyciel informuje uczniów o terminie kartkówki.
- najwyższą oceną uzyskaną z tej formy sprawdzenia wiedzy jest „bardzo dobry”.

C) Aktywność ucznia na lekcji

- aktywność jest oceniana „+”
- uczeń otrzymuje plus za m.in. zgłaszanie się do odpowiedzi i udzielanie poprawnych odpowiedzi, samodzielne rozwiązywanie problemów, współpracę w grupie.
- za plusy nauczyciel stawia uczniowi ocenę bdb. Ilość plusów potrzebną do uzyskania oceny bdb określa dany nauczyciel.

D) odpowiedzi ustne

- w trakcie odpowiedzi ustnej obowiązują 3 ostatnie tematy lekcyjne oraz wydarzenia bieżące.
- uczeń może raz w ciągu półrocza zgłosić nieprzygotowanie do lekcji.

E) prace domowe

- ~~- uczeń może 1 raz w ciągu półrocza zgłosić brak zadania domowego.~~
- ~~- zadania domowe są sprawdzane na zajęciach: uczeń dostaje “+” lub ocenę. Pięć “+” daje ocenę bardzo dobrą (5) za zadania domowe.~~

9. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze pod uwagę:

- Znajomość i rozumienie treści programowych.
- Wykształcenie postawy uczniów, ich tożsamości osobistej i społecznej.
- Aktywność oraz szacunek dla własnego państwa, historii oraz dziedzictwa narodowego.
- Szacunek dla innych narodów.
- Umiejętność posługiwania się mapą.
- Analiza tekstów Źródłowych, diagramów, itp.,
- Umiejętność wykorzystania związków przyczynowo – skutkowych.
- Samodzielne poszukiwanie wiedzy.
- Znajomość szeroko rozumianych wydarzeń w Polsce, w Europie i na świecie.

10. Stosuje się następującą procentową skalę oceny prac klasowych i sprawdzianów:

- 0% - 29% niedostateczny
- 30% - 49% - dopuszczający
- 50% - 74% - dostateczny
- 75% - 89% - dobry
- 90% - 99% - bardzo dobry
- 100% - celujący

11. Uczniowie są klasyfikowani dwukrotnie w ciągu roku szkolnego:

na koniec I semestru – klasyfikacja śródroczna oraz na koniec roku szkolnego – klasyfikacja roczna.

12. O przewidywanej ocenie niedostatecznej nauczyciel jest zobowiązany poinformować ucznia i jego rodziców na miesiąc przed rocznym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

13. Ustala się następujące wagi ocen:

Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności	Waga oceny
Sprawdzian wiedzy i umiejętności, prace klasowe	8-10
Udział w konkursach i olimpiadach historycznych	10
Ćwiczenia sprawdzające wybrane umiejętności i wiedzę	8-9
Prace samodzielne (referaty, prezentacje, gazetki, plakaty)	8
Kartkówka	5-7
Odpowiedź ustna	5-7
Zadania domowe	5-7
Zeszyt	4

II. Zasady poprawiania ocen i uzupełniania braków

1. Uczeń ma prawo poprawić każdą ocenę bieżącą (do oceny dobrej) w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela.
2. Poprawa prac pisemnych odbywa się tylko raz na zajęciach dodatkowych.
3. Ocena uzyskana z poprawy jest obowiązująca, przy zachowaniu ważności oceny pierwszej.
4. Uczeń, który nie pisał pracy klasowej (sprawdzianu) ma obowiązek zaliczenia tej pracy na zajęciach dodatkowych w terminie ustalonym z nauczycielem.

5. Uczeń, który w dodatkowym terminie, nie przystąpi do napisania pracy klasowej (sprawdzianu) otrzymuje ocenę niedostateczną.
6. Uczeń, który był nieobecny na zajęciach ma obowiązek uzupełnić braki w terminie ustalonym przez nauczyciela.

III. Sposoby przekazywania informacji zwrotnej:

1. Uczniowie i rodzice są informowani o ocenach bieżących poprzez wpisy w dzienniku elektronicznym oraz zeszyte ucznia lub wpisie oceny na pracy klasowej (sprawdzianie).
2. Rodzice mogą zgłosić problem z opanowaniem materiału przez ucznia podczas zebrań (konsultacji) ustalonych harmonogramem lub przez dziennik elektroniczny.
3. System oceniania jest jawny dla uczniów i rodziców i jest dokumentem dostępnym w szkole. Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel zapoznaje uczniów i ich rodziców z zasadami oceniania obowiązującymi na lekcjach.

IV. Kryteria poszczególnych ocen

Ocena celująca

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres materiału nauczania w stopniu bardzo dobrym a ponadto:
- bierze aktywny i częsty udział w wydarzeniach patriotycznych,
- jest aktywny w pracach na rzecz szkoły, lub organizacji społecznych (np. wolontariat),
- posiada wiedzę wyraźnie wykraczającą poza obowiązujący program nauczania,
- wykazuje doskonałą orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej w Polsce i na świecie,
- pracuje samodzielnie nad pogłębieniem wiedzy ~~oraz wykonuje dodatkowe zadania domowe,~~
- z większości sprawdzianów uczeń otrzymał ocenę celującą.

Ocena bardzo dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania oraz potrafi:

- sprawnie poruszać się w tematyce przewidzianej podstawą programową,
- wykazać się znajomością pojęć i terminów oraz umiejętnością poprawnego ich zastosowania,
- samodzielnie zdobywać wiedzę i umiejętności,
- rozumie podstawowe reguły i procedury życia politycznego i gospodarczego,
- w oparciu o różne źródła przeprowadzić analizę procesów społeczno-politycznych,
- jest aktywny w czasie zajęć,
- szanuje symbole narodowe, cechuje go kultura osobista, przestrzega norm i zasad obowiązujących w społeczeństwie.

Ocena dobra

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który w stopniu dobrym opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową w tym także potrafi:

- samodzielnie wyjaśniać typowe zjawiska i procesy społeczno-polityczne,
- posługiwać się terminologią fachową z nielicznymi potknięciami i błędami,
- sprawnie przeprowadzić prostą analizę związków przyczynowo- skutkowych,
- jest aktywny w czasie lekcji.

Ocena dostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który opanował podstawowe wiadomości i umiejętności przewidziane programem, co pozwala mu na:

- wykazanie się znajomością i rozumieniem podstawowych pojęć i terminów
- wskazywanie elementarnych związków przyczynowo-skutkowych mających znaczenie w społeczeństwie,
- wykazanie znajomości i zrozumienia najważniejszych procesów społecznych w Polsce i na świecie.

Ocena dopuszczająca

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową w niewielkim zakresie, ale potrafi:

- samodzielnie lub z pomocą nauczyciela wykonać ćwiczenia i zadania o niewielkim stopniu trudności,
- wykazać się znajomością i rozumieniem najprostszych pojęć i terminów,
- nie jest zbytnio zainteresowany wydarzeniami polityczno-społeczno-gospodarczymi.

Ocena niedostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności wynikających z podstawy programowej oraz:

- nie radzi sobie ze zrozumieniem najprostszych pojęć i terminów,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych poleceń,
- nie wykazuje najmniejszych chęci współpracy w celu uzupełniania braków oraz nabycia podstawowej wiedzy i umiejętności.

V. Wymagania edukacyjne dla klasy VIII.

Wśród wymagań edukacyjnych są przewidziane zajęcia na omówienie lub sprawdzenie znajomości bieżących wydarzeń.

Temat	Materiał nauczania
Rozdział I. Prawidłowości życia społecznego	
1. Człowiek w społeczeństwie	Wyjaśnienie pojęć: społeczeństwo, rola społeczna, socjalizacja, potrzeby naturalne i potrzeby społeczne człowieka. Przedstawienie: czynników definiujących sformułowanie: człowiek jest istotą społeczną, Znaczenia potrzeby: kontaktu, przynależności, uznania, itp
2. Grupy społeczne	Wyjaśnienie pojęć: grupa społeczna, więzi społeczne, społeczność lokalna i regionalna, konflikt społeczny, kompromis, asertywność, negocjacje, mediacje, arbitraż. Przedstawienie: struktury i zasad organizacji różnych grup społecznych, sposobów podejmowania wspólnych decyzji, zasad efektywnej współpracy, cech grupy koleżeńskiej i grupy nastawionej na realizację określonego zadania, sposobów zachowania dystansu wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań, różnych sposobów rozwiązywania konfliktów społecznych, wskazanie ich wad i zalet.
3. Komunikacja i autoprezentacja	Wyjaśnienie pojęć: komunikacja społeczna, komunikat, nadawca, odbiorca, komunikacja werbalna i niewerbalna, mowa ciała, dyskusja, debata, konsensus, trema. Przedstawienie: zasad kształtowania swojego wizerunku w nowym środowisku, reguł obowiązujących w wystąpieniach publicznych, czynników decydujących o jakości i skuteczności komunikatu.
4. Życie rodzinne	Wyjaśnienie pojęć: rodzina, system wartości, Przedstawienie: struktury i podstawowych funkcji rodziny, zasad budowania prawidłowych relacji w rodzinie, w tym praw i obowiązków dzieci, systemów wartości kształtujących życie rodzinne, zasad funkcjonowania gospodarstwa domowego, struktury, funkcji, zasad prawidłowego planowania budżetu domowego.

5. Edukacja i praca	Wyjaśnienie pojęć: system edukacji, społeczność szkolna, samorząd uczniowski, prawa ucznia. Przedstawienie: struktury polskiego systemu edukacyjnego; funkcji szkoły w systemie edukacji, form organizacji Życia szkolnego: władze szkolne, klasa szkolna, koła zainteresowań, praw i obowiązków ucznia, systemu ochrony praw ucznia w szkole.
6. Ekonomia na co dzień	Wyjaśnienie pojęć: budżet domowy, prawa konsumenta, rynek pracy, kompetencje społeczno-zawodowe. Przedstawienie: cech współczesnego rynku pracy, kompetencji właściwych dla wybranych kategorii społeczno - zawodowych, zasad planowania własnej przyszłości edukacyjnej i zawodowej, czynników umożliwiających odniesienie sukcesu edukacyjnego i zawodowego.
Podsumowanie i test	
Rozdział II. Prawo i prawa człowieka	
1. Czym są prawa człowieka.	Wyjaśnienie pojęć: godność człowieka, Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, prawa i wolności człowieka, prawa dziecka, Konwencja o prawach dziecka, Fundusz Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF). Przedstawienie: cech praw człowieka (powszechne, przyrodzone, nienaruszalne, niezbywalne), genezy, okoliczności uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz wartości, do których odnosi się preambuła dokumentu, różnic pomiędzy prawami a wolnościami człowieka.
2. Katalog praw człowieka	Wyjaśnienie pojęć: kategorie praw człowieka (prawa i wolności: osobiste, polityczne). Przedstawienie: praw i wolności osobistych i politycznych zawartych w Konstytucji RP, zasad i przesłanek ograniczenia praw i wolności człowieka w państwie demokratycznym, znaczenia praw i wolności człowieka w państwie demokratycznym.
3. Ochrona praw człowieka.	Wyjaśnienie pojęć: Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, tolerancja. Przedstawienie: roli i przykładów działań podejmowanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce, wybranych działań organizacji pozarządowych na rzecz ochrony praw człowieka w Polsce i na świecie, form przeciwdziałania zjawisku nietolerancji wobec różnych mniejszości.

4. Bezpieczeństwo nieletnich.	Wyjaśnienie pojęć: nieletni, cyberprzestrzeń, wyłudzenie Przedstawienie: form przemocy fizycznej, psychicznej, w tym werbalnej, wobec nieletnich, sposobów przeciwdziałania przemocy wobec nieletnich, formy przemocy w cyberprzestrzeni, zasad prawidłowego korzystania z zasobów Internetu, korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z Internetu.
5. Nieletni wobec prawa	Wyjaśnienie pojęć: nieletni, małoletni, służby porządkowe, policja. Przedstawienie: zasad odpowiedzialności karnej nieletnich, zadań i form pracy policji w Polsce, uprawnień przysługujących policjantom, zadań i form pracy straży miejskiej, uprawnień przysługujących strażnikom miejskim, uprawnień przysługujących innym służbom, praw przysługujących nieletnim w kontakcie ze służbami porządkowymi.
Podsumowanie i test	
Rozdział III. Społeczność lokalna i regionalna	
1. Czym jest samorząd?	Wyjaśnienie pojęć: samorząd, samorząd szkolny, samorząd zawodowy, związki zawodowe, strajk, manifestacja. Przedstawienie: praw, zadań, form działania samorządu uczniowskiego, celów i przykładów działań związków zawodowych, celów i przykładów działań stowarzyszeń zawodowych, samorząd terytorialny: podziału Polski na województwa, struktury organizacyjnej powiatu i województwa (organy samorządu powiatowego powiatu, organy samorządu wojewódzkiego).
2. Samorząd gminny	Wyjaśnienie pojęć: samorząd terytorialny, gmina, organ wykonawczy i organ uchwałodawczy (stanowiąco - kontrolny w gminie) Rada Gminy Rada Miasta, wójt, burmistrz, prezydent, e-urząd, budżet gminy. Przedstawienie: struktury organizacyjnej gminy (organy gminy), zasad wyboru organów gminy, zadań i form pracy samorządu gminnego, struktury budżetu gminnego (źródła przychodów, rodzaje wydatków), źródła informacji na temat gminy (pracy urzędu gminy, osób pełniących najważniejsze funkcje w gminie, problemów lokalnej społeczności, wydarzeń i postaci z dziejów gminy), zasad wypełniania wniosków urzędowych (wniosek o wydanie dowodu osobistego).

3. Powiat i województwo	Wyjaśnienie pojęć: powiat, województwo, miasto na prawach powiatu, rada powiatu, sejmik województwa, zarząd powiatu, zarząd województwa, starosta, marszałek województwa, wojewoda, urząd wojewódzki. Przedstawienie: zasad wyboru, powoływania organów samorządu powiatowego i wojewódzkiego, zadań i form pracy samorządu powiatowego i wojewódzkiego, Źródeł informacji na temat powiatu i województwa (pracy starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego; tradycji i zwyczajów społeczności regionalnej), zasad wypełniania wniosków urzędowych (wniosek o wydanie paszportu).
4. Obywatele a organy samorządu	Wyjaśnienie pojęć: referendum gminne, petycja, skarga, wniosek, konsultacje, młodzieżowa rada gminy, miasta, budżet obywatelski, zasada etyczna, administracja publiczna, Kodeks etyczny urzędnika administracji samorządowej, korupcja, nepotyzm. Przedstawienie: form wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych, zasad tworzenia budżetu obywatelskiego, przykładów realizacji lokalnych inicjatyw mieszkańców, przykładów działań podejmowanych przez młodzieżowe rady gminy, miasta, roli aktywności obywatelskiej dla prawidłowego funkcjonowania społeczności lokalnej, zasad postępowania etycznego w pracy administracji publicznej, przykładów nieetycznego zachowania urzędników administracji publicznej.
Podsumowanie i test	
Rozdział IV. Wspólnota narodowa	
1. Naród i ojczyzna	Wyjaśnienie pojęć: wspólnota narodowa, wspólnota etniczna, dziedzictwo narodowe, tożsamość narodowa, ojczyzna, symbole narodowe (godło, flaga, hymn). Przedstawienie: czynników kształtujących poczucie wspólnoty narodowej i etnicznej, znaczenia bycia Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej i etnicznej, przedstawienie różnych rodzajów tożsamości społeczno-kulturowych (regionalna, narodowa i etniczna, państwowa i obywatelska, europejska) i ich wzajemnych zależności, Zna symbole Rzeczypospolitej Polskiej

2. Obywatelstwo i narodowość	Wyjaśnienie pojęć: obywatelstwo, zasada krwi i zasada ziemi, repatriacja, cnoty obywatelskie, obowiązki obywatela. Przedstawienie: różnicy pomiędzy pojęciami narodowość i obywatelstwo, sposobów nabycia obywatelstwa polskiego (obywatelstwo z mocy prawa, uznanie za obywatela, nadanie obywatelstwa polskiego), konstytucyjnych obowiązków obywatela polskiego, cnot obywatelskich i cech dobrego obywatela (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna), przykładów postaw i działań wybitnych Polaków na rzecz dobra publicznego.
3. Postawa patriotyczna	Wyjaśnienie pojęcia: patriotyzm, mała i duża ojczyzna Przedstawienie: więzi łączących człowieka z małą i dużą ojczyzną, postaw patriotycznych dawnych i współczesnych, roli patriotyzmu we współczesnym świecie.
4. Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce	Wyjaśnienie pojęć: mniejszość etniczna, mniejszość narodowa, języki regionalne, uchodźca, migracja, imigracja, repatriacja. Przedstawienie: mniejszości narodowych i etnicznych mieszkających w Polsce (elementy historii, kultury, dane demograficzne, miejsca ich zwartego zamieszkiwania), praw przysługujących mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce, praw przysługujących grupom używającym języka regionalnego (Kaszubi), sytuacji prawnej grup migrantów w Polsce, w tym uchodźców.
5. Tolerancja i przejawy ksenofobii	Wyjaśnienie pojęć: stereotyp, ksenofobia, rasizm, szowinizm, antysemityzm. Przedstawienie: różnych różnic pomiędzy postawą patriotyczną i ksenofobiczną, przejawów i skutków ksenofobii, rasizmu, szowinizmu.
Podsumowanie i test	
Rozdział V. Polska państwem demokratycznym	
1. Państwo i demokracja	Wyjaśnienie pojęć: państwo, suwerenność, ustroj polityczny, demokracja, demokracja bezpośrednia, demokracja pośrednia, inicjatywa obywatelska, referendum, autorytaryzm, totalitaryzm, kultura polityczna, opozycja. Przedstawienie: funkcji państwa demokratycznego, różnic pomiędzy pojęciami naród i państwo, cech i form demokracji bezpośredniej i pośredniej, różnic pomiędzy ustrojem demokratycznym, autorytarnym oraz totalitarnym.

2. Ustrój RP	Wyjaśnienie pojęć: prawo, państwo prawne, konstytucja, preambuła, Trybunał Konstytucyjny, władza ustawodawcza, wykonawcza, sądownicza, akt prawny, ustawa, ratyfikowana umowa międzynarodowa, rozporządzenie, akty prawa miejscowego. Przedstawienie: hierarchii aktów prawnych w Polsce, roli konstytucji w państwie, zasad ustroju zawartych w Konstytucji RP (zasada: suwerenności narodu, przedstawicielstwa, republikańskiej formy rządów, trójpodziału i równowagi władz, decentralizacji władzy publicznej, państwa prawa, pluralizmu politycznego, praw i wolności człowieka i obywatela).
3. Sejm i Senat RP	Wyjaśnienie pojęć: parlament, Sejm RP i Senat RP, poseł, senator, marszałek sejmu, marszałek senatu, Zgromadzenie Narodowe, immunitet, mandat, komisje sejmowe, Prezydium Sejmu, Konwent Seniorów, inicjatywa ustawodawcza, weto, partia polityczna, Przedstawienie: funkcji, kompetencji sejmu i senatu, zasad wyboru do sejmu i senatu (wybory bezpośrednie, powszechne, równe, proporcjonalne, tajne), procesu tworzenia ustawy zwykłej.
4. Prezydent i Rada Ministrów	Wyjaśnienie pojęć: republika, głowa państwa, władza wykonawcza, Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów (premier), wotum zaufania, wotum nieufności. Przedstawienie: zasad wyboru Prezydenta RP, kompetencji Prezydenta RP, sylwetek Prezydentów III Rzeczypospolitej Polskiej, sposobu powoływania Rady Ministrów, kompetencji Rady Ministrów i wybranych ministerstw, formy kontroli parlamentarnej nad działalnością Rady Ministrów.
5. Sądy i trybunały	Wyjaśnienie pojęć: sąd, sądy powszechne, sądy administracyjne, wymiar sprawiedliwości, zasada dwuinstancyjności postępowania sądowego, zasada niezależności sądów, Trybunał Stanu, Trybunał Konstytucyjny. Przedstawienie: struktury polskiego wymiaru sprawiedliwości, podstawowych zasad postępowania sądowego, spraw, które rozpatruje Trybunał Stanu i Trybunał Konstytucyjny, spraw, które rozpatruje sąd rejonowy.

6. Partie polityczne	Wyjaśnienie pojęć: program polityczny, partie polityczne, kampania wyborcza, system partyjny, polska scena polityczna Przedstawienie: Czym są partie polityczne, funkcje Rodzaje partii politycznych Rywalizacja między partiami – podstawowe zasady Systemy partyjne Sprawowanie władzy.
7. Organizacje obywatelskie	Wyjaśnienie pojęć: organizacja pozarządowa, stowarzyszenie, fundacja, wolontariat. Przedstawienie: celów i przykładów działań wybranych organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji), roli organizacji pozarządowych w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego, form działalności wolontariuszy i znaczenia wolontariatu w świecie.
7. Media i opinia publiczna	Wyjaśnienie pojęć: środki masowego przekazu, opinia publiczna, ośrodki badania opinii publicznej, reklama, kampania społeczna. Przedstawienie: funkcji i specyfiki (wad i zalet) współczesnych środków masowego przekazu (prasa, telewizja, radio, Internet), roli środków masowego przekazu w systemie ochrony praw i wolności człowieka, zasad prawidłowej analizy przekazu informacyjnego: tekstu narracyjnego (fakty, opinie) oraz reklamy, roli, celów, rodzajów kampanii społecznych, zasad odczytywania i interpretacji wyników badań opinii publicznej (wykresów, tabel), znaczenia opinii publicznej dla funkcjonowania społeczeństwa demokratycznego.
Podsumowanie i test	
Rozdział VI. Sprawy międzynarodowe	
1. Współpraca międzynarodowa	Wyjaśnienie pojęć: Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ), Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), Rada Bezpieczeństwa, misje wojskowe. Przedstawienie: struktury ONZ, celów i przykładów działania ONZ (misje pokojowe ONZ), formy aktywności Polski w pracach ONZ, celów i przykładów działania NATO, głównych celów, zasad polityki obronnej Polski, okoliczności przystąpienia Polski do NATO, udziału wojsk polskich w działaniach militarnych NATO.

2. Unia Europejska	Wyjaśnienie pojęć: Unia Europejska, ojcowie-założyciele zjednoczonej Europy, integracja, Europejska Wspólnota Węgla i Stali, Europejska Wspólnota Gospodarcza, Europejska Wspólnota Energii Atomowej, traktat z Maastricht, traktat lizboński, Parlament Europejski, Rada Europejska, Rada Unii Europejskiej, Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Przedstawienie: celów działania Unii Europejskiej, głównych etapów integracji europejskiej, sylwetek polityków europejskich, tzw. ojców-założycieli zjednoczonej Europy. zasady wolnego przepływu: osób, towarów, usług, kapitału, fundusze unijne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności.
3. Polska w Unii Europejskiej	Przedstawienie: głównych etapów procesu integracji Polski z Unią Europejską, korzyści wynikających z obecności Polski w Unii Europejskiej dla różnych podmiotów (młodych ludzi, przedsiębiorców, pracowników), sposobów wykorzystania funduszy unijnych dla poprawy funkcjonowania społeczności lokalnej, regionalnej, sylwetek obywateli polskich pełniących ważne funkcje w instytucjach Unii Europejskiej.
4. Problemy współczesnego świata	Wyjaśnienie pojęć: globalizacja, państwa globalnego Południa i Północy, pomoc humanitarna. Przedstawienie: przyczyn i przejawów dysproporcji rozwojowych we współczesnym świecie zagrożeń wynikających z rozwoju terroryzmu międzynarodowego, problemów wynikających z rosnącej skali migracji.
5. Konflikty zbrojne na świecie	Wyjaśnienie pojęć: konflikty międzynarodowe, terroryzm, Przedstawienie: przyczyn i skutków wybranych konfliktów międzynarodowych.
Podsumowanie i test	